

Pujar al tren de la Història en marxa

Helmut Kohl és l'home que va pujar al tren de la Història en marxa. Per a uns, a l'Est, encarna el marc alemany; per als altres, a l'Oest, el creixement econòmic.

Tot va començar el 28 de novembre de 1989. Aquell dia Helmut Kohl presentava al Bundestag, per a sorpresa de tothom, un pla de deu punts que tractava de restablir al terme d'un procés evolutiu la unificació de les dues Alemanyes. "La seua primera decisió política des que va arribar al poder l'octubre de 1982", afirma un dels personatges importants de la CDU. Tres setmanes després de la caiguda

del mur de Berlín i mentre un tal Hans Modrow provava mal que bé de salvar la imatge d'una RDA que encara semblava mantenir-se dempeus, Kohl va comprendre que havia arribat el moment de prendre la iniciativa. "Unitat", la paraula romandrà. Ningú, ni les potències aliades de la RFA, ni el ministre d'Affers Estrangers, Hans Dietrich Genscher, no va ser informat per endavant de la concepció del pla de Kohl. El canceller acabava de començar el que *Pravda* qualificà com a *blitzkrieg* i d'altres prefereixen qualificar amb el terme *anschluss*: una cursa de velocitat en la qual, en cada nova etapa, Helmut Kohl s'assegura la *pole position*.

"Quan u ocupa una alta funció política", explicava des del 1975, "el caràcter és sovint més important que la saviesa o la intel·ligència". Més que el contingut del pla, que sempre és sobrepassat ràpidament, el que compta és l'aspecte dinàmic. En aquesta data, tal com ha revelat després, el canceller

Kohl estimava que la unificació costaria tres o quatre anys. Però Horst Telschik, conseller diplomàtic del canceller, només va necessitar dos dies per a enllestir la redacció del pla. Instint i resistència, dues virtuts essencials en Kohl, s'aplegaven aquell dia per canviar el rostre del món.

Realment, l'estratègia política de Kohl no es va modificar: ocupar terreny coste el que coste. "Tanqueu-li la boca a aquell

bulldog", va cridar Ludwig Reichling, patró local del CDU a Ludwigshafen, quan el jove Kohl, amb 17 anys, va prendre a l'assalt la tribuna del míting. D'ell, la Història no en conservarà, sens dubte, el record d'un orador excepcional, però Kohl no ha tancat mai la llengua a la gàbia, encara que la tinga de fusta. Per a ell, el missatge ha de ser simple, és a dir, simplista. Per exemple: "¡Marx ha mort, visca Erhard!" li agrada dir últimament. Sintaxi mínima, adornada amb un accent de terror, que dóna als seus discursos un to plebeu. De Ciceró, a qui s'assembla en el físic, Helmut Kohl ha conservat que no serveix de res posseir talent oratori si no es té el poder. L'home està marcat, des de sempre, pel seu caràcter d'animal polític.

Ja a l'escola, era ell qui parlava més alt i qui sabia plantar cara als mestres, qui posava en un compromís el professor de religió i qui s'encarregava de la reconstrucció de l'escola, des dels fonaments fins a la

teulada. Era el *delegat* característic. En aquella època el seu físic no tenia res a veure amb el d'Orson Welles. Helmut Kohl, fill d'uns petit burgesos de Ludwigshafen, posseïa ja l'empremta de líder.

"Els grans dirigents vénen quasi sempre del caos, mai de l'ordre establert", opina en les seues memòries Willy Brandt, un dels primers que va saber reconèixer les qualitats del seu rival Kohl. El caos de postguerra, el canceller l'ha viscut de ben prop. La seua llegendaria bulímia, interrompuda per cures d'aprimament tan regulars com ineficaces, s'explica en bona part per la por a la carestia dels que han conegut la fam. A casa, els Kohl comptaven els marcs alemanys. El pare, un funcionari de segon ordre, només es permetia un luxe: fumar en pipa els dissabtes, després de dinar. Així, ben prompte, el jove Kohl s'enganxa al món del treball i accepta un lloc de fresador en la BASF, la gran firma de Ludwigshafen. Rara experiència en un home polític del seu signe que li permet conservar una relació directa amb la base.

Armat d'un sòlid precepte, "No es té res, sense res", Helmut Kohl s'ha fet càrrec ben prompte del seu destí amb totes les seues forces. Ser Cèsar o res. Adenauer, massa vell al seu parer, no l'impressionava. Peter Altmeier i la generació d'ancians que dirigien amb ell Renània-Palatinat no resistiren massa temps el bombardeig en tota regla de la banda de joves turcs reunits al voltant de Kohl. Els vells califes fan lloc a l'ambició Isnogud del Palatinat.

El futur canceller puja de

quatre en quatre el graons del palau. "Apassionat fumador de pipa que considera el seu destí ser el més jove pertot arreu", escrivia el quotidià regional *Rheinpfalz* al desembre de 1961. Benjamí en el seu partit, on va entrar als 16 anys, va passar per tots els graus abans de ser nomenat, amb 39 anys, el més jove ministre-president d'un *land* i, amb 52 anys, el més jove canceller de la història de la República Federal.

La clau de la seua carrera es remunta al 1976, any en què el *rei sol* del Palatinat accepta el càrrec de portaveu del grup parlamentari del CDU en el Bundestag, a Bonn. Un purgatori obligat per a qui, com ell, aspirava a més altes funcions. "Seré canceller", el seu íntim amic Horst Telschik torna a sentir una altra vegada aquestes paraules pronunciades per Kohl el 1972.

Disset anys més tard, el desembre de 1989, en la seua visita a Dresde, els treballadors estan disposats a proclamar-lo emperador. En la tribuna, davant de les ruïnes de la Frauenkirche, destruïda per les bombes el 1945, el seu discurs és d'una remarcable continència. "Un llarg camí es presenta davant nostre, seguim-lo amb seny, mesura i sentit del possible". Quasi no es planteja la unitat alemanya. El canceller encara prefereix reprendre el projecte de "comunitat contractual", proposició avançada pel primer ministre comunista Hans Modrow.

En aquest minut històric Kohl donava prova que sap usar la prudència. Al seu costat, preparat a intervenir si pujava la febre de la multitud, un

Helmut Kohl: ja des de l'escola posseïa l'empremta del líder.

EFE

cantor estrenyia el micròfon entre les mans. Tenia ordre d'entonar un càntic en cas que la gent començara a cantar el *Deutschland über alles*. En la seua primera visita a la RDA Kohl va posar el dit en la nafra sagnant. Ni més ni menys que qualsevol altra persona, Kohl no havia previst tampoc la unificació de les dues Alemanyes. Solament l'instint, sempre l'instint, va fer que el 1987, en el congrés del CDU a Wiesbaden, Helmut Kohl hi intervinguera perquè no se suprimira la paraula *reunificació* del programa del partit.

Durant molt de temps se l'ha identificat amb l'etiqueta de cautelós. "Helmut Cunctator". Indecís, canviant. "No se sap mai en què pensa. És a dir, ¿pensa?" va dir un dia davant els diputats el canceller Helmut Schmidt. Per a resoldre un problema gegant, Kohl a vegades ha preferit assegurar-se'n al damunt, és la manera més segura d'ofegar-lo. Quan visità Reagan, el 1988, el president nord-americà li va fer saber les sospites que hi havia sobre la participació d'una empresa alemanya en la construcció d'un complex químic a Líbia. El canceller, informat

des del 1987 pels seus serveis secrets, li va contestar: "No es pot perseguir judicialment", explica el seu portaveu. Caldrà esperar la publicació d'una investigació en el *New York Times*, al gener de 1989, perquè la màquina judicial de la RFA es posara en marxa contra la firma Imhausen Química, principal implicada en l'afer. A força d'enterrar certs dossiers delicats, el canceller n'ha deixat podrir-se més d'un.

Molts del seus seguidors creuen que és superlúcid, però només és previsor. Com els bous, un dels seus animals fetitxe, al costat dels quals li agrada fotografiar-se, rumia molt de temps les seues decisions. "Sóc un camperol frustrat", se li sent dir a vegades. Profundament arrelat a la seua terra natal (només ha canviat d'adreça a Ludwigshafen dues vegades des del seu naixement), coneix els treballs de la ramaderia i de l'agricultura i no deixa passar l'oportunitat d'ensenyar a George Bush o a François Mitterrand les especialitats del Palatinat i, a vegades, confon la seua funció diplomàtica amb la d'un promotor turístic. El seu pavelló

d'Oggersheim, als afores de Ludwigshafen, s'ha convertit en la casa d'hostes de la cancelleria.

Quan el 14 de març, a Leipzig, Kohl es dirigia a 300.000 alemanys de l'Est (el seu major míting electoral), els instituts de sondejos encara atorgaven al SPD una àmplia majoria en la votació del diumenge següent. A pesar de les incògnites que pesaven sobre les primeres eleccions lliures de l'Alemanya de l'Est, Kohl guanyà la partida remetent-se a la institució: "El CDU sóc jo". Pagat d'aquesta concepció umbilical, Kohl apuntava, en la RDA, a l'aparell d'un partit que ha començat per menystenir. Desacreditat per quaranta anys de col·laboració amb el Partit Comunista, el CDU de l'Est s'ha convertit en el partit de Helmut Kohl i del marc alemany. Kohl tindrà l'oportunitat de transformar el CDU de l'Est en segadora-recol·lectora electoral. "Bismarck no hauria guanyat les eleccions del 18 de març", aclareix un col·laborador del canceller.

Atrafegat per la política nacional, Kohl no ha tingut temps encara de llançar-se in-

ternacionalment, a pesar d'haver posat en circulació, un mes abans de les eleccions, una biografia titulada simplement *Helmut*. A l'canceller alemany encara li falta deixar la seua empremta en la Història d'un disseny i no d'un destí excepcional. Optimista i cristià, tots els dies contempla sobre el seu despatx la creu que li va regalar la mare Teresa. El seu conservadorisme tranquil·litza els alemanys, dels quals és el mínim comú denominador. Per als uns, a l'Est, encarna el marc alemany; per als altres, a l'Oest, el creixement econòmic.

Una foto, poc coneguda, resumeix aquesta equació. La foto el mostra, l'estiu passat, al Caucas, en companyia de Gorbtxov, en la plataforma d'una màquina agrícola, en plena collita. Els seus veïns temen la seua influència excepcional en la sort del món. Ell vol entrar a la Història com qui ha convertit les Alemanyes en Europa. Tindrà l'oportunitat de demostrar-ho al llarg dels quatre anys del nou mandat de canceller.

© L'Express/ Lucas Delattre
Trad.: Vicent H. Esteve